

## ΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΤΩΝ ΠΕΡΑΣΜΕΝΩΝ

Σκεφτήκατε ποτέ, όταν μεγαλώσετε, να γίνετε αρχαιολόγοι; Σας ακούω να λέτε ότι δεν το 'χετε σκοπό να γίνετε ένας σοβαρός κι αφηρημένος κύριος που όλη τη μέρα είναι πνιγμένος στη σκόνη και στα παλιόχαρτα και ότι θα προτιμούσατε τις περιπέτειες!

Ας μιλήσουμε λοιπόν για περιπέτειες. Ο ή η αρχαιολόγος σας δίνει πρώτα ένα δρεπάνι, για να καθαρίσετε τον τόπο από τους θάμνους και τ' αγριόχορτα, και χρωματιστά παλούκια για να τον οριοθετήσετε\*: να τον χωρίσετε σε τετράγωνα και να τον αριθμήσετε. Έτοιμοι; Όχι ακόμα. Να κι ένα κόσκινο, για να ψιλοκοσκινίσετε τα χώματα και να σώσετε τα μικρά ευρήματα, τα κομμάτια των αγγείων και τα μικρά οστά. Χωθείτε μέσα στη γη· η σκαπάνη σας χτύπησε πάνω στο «κατιτί»... Ο φωτογράφος τρέχει. Σας διώχνει από την τρύπα σας, για να τραβήξει μια φωτογραφία της άκρης αυτού του «κατιτί» που μόλις φαίνεται. Η φωτογραφία θα βοηθήσει στη χρονολόγηση του ευρήματος. Τα απανωτά στρώματα της γης μοιάζουν αλήθεια με τα στρώματα της κρέμας που έχουν μερικές τούρτες. Όσο βαθύτερα χωθείτε, τόσο πιο μακριά μέσα στο παρελθόν θα βρεθείτε.

Φανταστήκατε ποτέ πόσα πράγματα κοιμούνται ξεχασμένα κάτω από τα πόδια μας; Μέσα σε χιλιάδες χρόνια αναρίθμητοι λαοί, συσώρευσαν στους τάφους τους τα πιο ακριβά αντικείμενα, για να συντροφεύουν τους νεκρούς στη χώρα των σκιών. Οι Αιγύπτιοι και οι Ετρούσκοι και τόσοι άλλοι ακόμη έχτισαν έτσι θαυμαστά υπόγεια μουσεία. Κι ας μην ξεχνούμε τις νεκρές πόλεις — τις ξεχασμένες και λεηλατημένες— που τις έχουν σαβανώσει τ' αγριόχορτα, οι θάμνοι και η άμμος.

Δεν είναι πιο όμορφες οι περιπέτειες που πλάθει με τη φαντασία του ο μυθιστοριογράφος από τις περιπέτειες του αρχαιολόγου. Έτσι στις 13 Φεβρουαρίου 1955 ο διευθυντής των ανασκαφών της Πομπηίας βλέπει τους εργάτες που έκαναν τις ανασκαφές να ξεσκεπάζουν, μέσα σε έναν από τους μεγάλους δρόμους της πολιτείας της πνιγμένης από τη λάβα του Βεζούβιου, μια μικρή ομάδα από κατοίκους της Πομπηίας σφιγμένους τον ένα δίπλα στον άλλο. Βρίσκονται εκεί από τις 24 Αυγούστου του 79 μ.Χ. μέσα στο σάβανο της στάχτης. Μια γυναίκα φοράει ακόμα τα βραχιόλια της, τα χρυσαφένια δαχτυλίδια της, τα σκουλαρίκια της, τα στολισμένα με μαργαριτάρια, στα πόδια αυτής της αξιοθρήνητης ομάδας βρισκόταν ένας σάκος γεμάτος νομίσματα: ο θησαυρός που κάποιος από τους φυγάδες προσπαθούσε να σώσει παίρνοντάς τον μαζί του...

Καμιά φορά στη δουλειά του ο αρχαιολόγος χρησιμοποιεί και αεροπλάνο. Από το ύψος των αιθέρων μπορεί να ξεχωρίσει τα χνάρια πόλεων, σταδίου και δρόμων, που από τη γη δεν μπορούμε να τα δούμε.

Άλλοτε παρουσιάζεται σαν παράξενο βατράχι: βατραχοπέδιλα στα πόδια, μάσκα στο πρόσωπο, ένας σωλήνας στο στόμα και μια αναπνευστική συσκευή στην πλάτη. Γιατί ο άνθρωπος μεταμορφωμένος σε βατράχι, μπορεί να βρει στα βάθη της θάλασσας αναρίθμητα ναυάγια, που τα έριξαν εκεί οι άνεμοι, τα κύματα και οι πόλεμοι.

Ένα ναυάγιο στις ακτές της Τυνησίας έδωσε το υλικό για να στολιστεί το μουσείο της Τύνιδας. Το καράβι αυτό, που η τρικυμία το έριξε έξω από τη ρότα του, κουβαλούσε στη Ρώμη τα λάφυρα μιας αναίσχυντης λεηλασίας του Σύλλα, που απογύμνωσε την Αθήνα το 86 π.Χ.

Σ' όλους όσοι ονειρεύεστε να γίνετε εξερευνητές των περασμένων ευχόμαστε καλή τύχη. Δε θα φτάσετε πολύ αργά. Μένουν ακόμη πολλές επιγραφές για να διαβαστούν, πολλοί Φαραώ κείτονται νεκροί, ακίνητοι, άγνωστοι στις ακροποταμιές του Νείλου, πολλές σπηλιές είναι ανεξερεύνητες και πολλά ναυάγια, κοιμούνται στο πρασινογάλανο μισοσκοτάδο των βυθών. Η περιπέτεια, η αναζήτηση του παρελθόντος, περιμένει τους ιστορικούς της, περιμένει εσάς.

συσσωρεύω: συγκεντρώνω πολλά πράγματα μαζί

λεηλατώ: αρπάζω, κατακλέβω

λάφυρα: τα πράγματα που αρπάζει ο κατακτητής, λεία πολέμου

αναίσχυντη: ξεδιάντροπη